

Ακρόπολη και γυναικείο σώμα: ιστορίες εκμετάλλευσης

Της ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΜΠΑΡΚΑ

Αυτή η... Ακρόπολη είναι γυναίκα, αναδύεται από τις λάσπες και παραληρεί... Στο περιθώριο (ή μήπως όχι;) της ένδοξης ιστορίας της γράφτηκαν εξίσου πολλές σελίδες ιδεολογικής κακοποίησης της. Εχει επομένως πολλά να μας πει...

«Οι λουόμενες αναδύονται μαύρες μέσα από τη λάσπη, σαν αρχαιολογικά γυναικεία αγάλματα. Ένας χώρος ιδανικός για την παράσταση, που υμνεί το γυναικείο σώμα σε όλες του τις εκφάνσεις», εξηγεί η Εύα Στεφανή που σκηνοθετεί τη «Μαύρη Ακρόπολη» μαζί με τους Nona Melancholia

Πρόσφατα άλλωστε γίναμε όλοι μάρτυρες μιας απ' αυτές: η Εκκλησία θυμήθηκε ξαφνικά ότι πρέπει να ξεχάσει τι έκαναν οι πρώτοι χριστιανοί στον Παρθενώνα. Και η Πολιτεία -πάντα πρόθυμη- τη βοήθησε λογοκρίνοντας το φιλμάκι του Κώστα Γαβρά στο νέο Μουσείο της Ακρόπολης. Ακόμη και τσους αιώνες μετά η επίσημη Ιστορία δεν συγχωρεί τους αμφισβητίες...

Επίκαιρη, λοιπόν, η τολμηρή πρόταση της σκηνοθέτιδος Εύας Στεφανή να μεταφέρει στα λασπόλουτρα Κρηνίδων στην Καβάλα τη «Μαύρη Ακρόπολη», μια διαδραστική θεατρική παράσταση-εγκατάσταση, βασισμένη στην πειραματική της ταινία «Ακρόπολις» (2001). Θα παρουσιαστεί αύριο και μεθαύριο στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Φιλίππων Καβάλας.

Αφορμή για τη «Μαύρη Ακρόπολη» ήταν η πρόταση του Θοδωρή Γκόνη για μια παράσταση στα λασπόλουτρα Φιλίππων. Η Εύα Στεφανή γνωρίζει πολύ καλά τον χώρο. Μόλις πέρυσι ολοκλήρωσε τους «Λουόμενους», ένα ντοκιμαντέρ για την «επαναστατική», όπως λέει, τρίτη ηλικία. Για περίπου δύο χρόνια γύρισε με τη μηχανή στο χέρι τα λουτρά ανά την Ελλάδα.

«Ο χώρος είναι μία τεράστια γούρνα με λάσπη, που μοιάζει με κρατήρας ηφαιστείου. Οι λουόμενες αναδύονται μαύρες μέσα από τη λάσπη, σαν αρχαιολογικά γυναικεία αγάλματα. Ένας χώρος ιδανικός για την παράσταση που υμνεί το γυναικείο σώμα σε όλες του τις εκφάνσεις», λέει.

Ακρόπολη: μια βουβή γυναίκα

Ας τα πάρουμε όμως από την αρχή. «Η ταινία είναι ένα σχόλιο πάνω στη διαχρονική εκμετάλλευση του μνημείου, μέσα από τον παραλληλισμό του Ιερού Βράχου με το γυναικείο σώμα», εξηγεί. «Η

Ακρόπολη παρομοιάζεται με μια γυναίκα βουβή, που υπάρχει μόνο μέσα από το βλέμμα των άλλων. Τι θα έλεγε αν είχε φωνή; Το περίφημο "Esse est Persipi" (υπάρχω γιατί με αντιλαμβάνονται), στο οποίο βασίστηκε ο Μπέκετ στο έργο του, διαπνέει κατά κάποιον τρόπο την απόπειρα».

Στην ταινία, που είδαμε το 2007 και στην 1η Μπιενάλε της Αθήνας, ετερόκλητα υλικά (super 8 found footage, αρχαικό υλικό από επίσημες εορταστικές εκδηλώσεις στην Ακρόπολη, χαλασμένες πορνογραφικές ταινίες της δεκαετίας του '60) συνδέονται για να θέσουν ερωτήματα γύρω από την ιδεολογική χρήση της Ιστορίας. «Απέναντι σε μια αγέρωχη επίσημη Ιστορία, αντιπαραβάλλονται οι ανεπίσημες ιστορίες, που εδράζονται στις μνήμες του σώματος και των αισθήσεων», τονίζει η δημιουργός.

Στην «περφόρμανς ακολουθείται η ίδια προβληματική της ταινίας με διαφορετικά, όμως, εκφραστικά μέσα. Μία δράση 40 λεπτών λαμβάνει χώρο μέσα στη λάσπη και βρίσκεται σε διάλογο με την κινηματογραφική ταινία που προβάλλεται σε μουσαμά στο πίσω μέρος της λίμνης». «Συγκεκριμένα τρεις γυναίκες ηθοποιοί (Δάφνη Κουτσαφτή, Βίκυ Κυριακουλάκου, Γιώτα Φέστα) ενσαρκώνουν με διαφορετικό τρόπο την Ακρόπολη και τις χρήσεις της διαχρονικά για ιδεολογικούς και πολιτικούς λόγους», περιγράφει η σκηνοθέτις που μοιράζεται τον ρόλο με τη θεατρική ομάδα Nova Melancholia.

Μεταξάς και πορνογραφία

Ακούγονται διαφορετικά κείμενα (λόγοι του Μεταξά προς τους νέους, φωνές τουριστικών πρακτόρων και ξεναγών, αποσπάσματα από τις εκδηλώσεις «Ηχος και Φως» στην Ακρόπολη), «που επιτρέπουν την "ανάγνωση" του μνημείου ως μία ιδεολογική κατασκευή, που εξυπηρετεί συμφέροντα του Παρόντος. Πρόσφατο παράδειγμα "ανακατασκευής" της Ιστορίας για λόγους που αφορούν το Παρόν, η λογοκρισία στο video του Κώστα Γαβρά. Λογοκρίθηκε επειδή οι εκπρόσωποι της Εκκλησίας και της Πολιτείας διαφωνούν (!) με ένα αδιαμφισβήτητο ιστορικό γεγονός», υπογραμμίζει η Εύα Στεφανή.

Σημαντικό ρόλο παίζει η μουσική στην παράσταση, ο «ήχος», όπως λέει η ίδια. «Αντιπαραβάλλονται ήχοι, που συνδέονται με την επίσημη Ιστορία (εμβατήρια), με "ταπεινότερους" ήχους που φωτίζουν τη μνήμη του σώματος (ανάσες). Χρησιμοποιούμε μουσική διαφορετικών ειδών, πάλι με τη λογική της αντιπαραθέσης Ιστορίας με ιστορίες. Από Σοφία Βέμπο μέχρι Who».

Γιατί «Μαύρη Ακρόπολη»; «Ο τίτλος παραπέμπει νοερά στη «Μαύρη Αθηνά» (Black Athena) του Μάρτιν Μπερνάλ. Είναι το βιβλίο στο οποίο εκφράζεται η πεποίθηση ότι η αρχαία ελληνική φιλοσοφία, γλώσσα, θρησκεία και τεχνολογία έλκουν την καταγωγή τους από την Αφρική, γεγονός που αποσιωπήθηκε από τους Ευρωπαίους ακαδημαϊκούς του 19ου αιώνα προκειμένου να τεκμηριωθεί ιστορικά η κυριαρχική ανωτερότητα της άριας φυλής. «Στην παράσταση, όμως, χρησιμοποιούμε τον τίτλο αυτό περισσότερο ως ένα σχόλιο πάνω στο λευκό και στις παραδηλώσεις του (πνεύμα, παρθενία, αγνότητα, αρμονία, λήθη) σε αντίθεση με το μαύρο (σώμα, τραύμα, χάος)».

Χωρίς κάμερα, αλλά με παρέα

Και πώς αισθάνεται χωρίς κάμερα; «Η εξοικείωση που έχω με το μέσο του θεάτρου είναι μηδανική και βασίζομαι σε μεγάλο βαθμό επάνω στους Nova Melancholia. Με τον Βασίλη Νούλα και τον Μανώλη Τσίπο, που αποτελούν την ομάδα, είμαστε φίλοι από παλιά. Εκτιμώ πάρα πολύ τη δουλειά τους που βασίζεται στην προσωπική έκθεση και στη συνεχή έρευνα. Κατά τη γνώμη μου, είναι από τις καλύτερες θεατρικές ομάδες αυτή τη στιγμή, συνδυάζοντας την πολιτική σκέψη με το χιούμορ και την ελαφρότητα».

** Η Έρση Σωτηροπούλου ανέλαβε την επιμέλεια του κειμένου, ενώ τα σκηνικά και τα κοστούμια οι Nova Melancholia. Το νέο μοντάζ της ταινίας, ειδικά επεξεργασμένο για την περφόρμανς, έκανε ο Αλέκος Σαμσωνίδης. Έναρξη στις 9 μ.μ. Εισιτήρια 15 και 10 ευρώ (Πληροφορίες 2510-620566 και 231011).